

Nr 460

Av herr **Wahlund m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor.*

(Lika lydande med motion nr 394 i Första kammaren)

Internationell kontakt- och upplysningsverksamhet har under efterkrigstiden fått en framträdande plats inom det svenska samhällsarbetet. De stora folkrörelserna har inte minst visat ett stort och positivt intresse för att ge sina medlemmar internationell orientering och i vissa fall genom stipendier och resebidrag möjliggöra för medlemmar att genom utrikesresor vidga sin horisont och hämta erfarenheter utifrån till gagn för fortsatt arbete inom landet.

Sveriges ungdomsorganisationers landsråd (Landsrådet), som bildades i mars 1949 med uppgift att vara ett samarbetsorgan för de svenska ungdomsorganisationerna, har inom sin sektor av samhället i särskilt hög grad vinnlagt sig om att bedriva ett internationellt kontakt- och upplysningsarbete.

Landsrådet utgör sedan sin tillkomst svensk nationalkommitté av World Assembly of Youth (WAY), som numera omfattar 56 medlemsländer i olika delar av världen. Genom medlemskapet i denna organisation har Landsrådet möjlighet att vid WAY:s generalförsamlingar, rådsmöten, kurser och seminarier och genom studiebesök och WAY:s publikationer sprida information och kunskap om svensk kultur och svenska samhällsförhållanden, speciellt vad gäller ungdomen. Via WAY:s arbete bibringas även de svenska ungdomsledarna intresse för och kunskap om ungdomens situation i Europa och andra världsdelar.

En väsentlig del av Landsrådets verksamhet består i förmedling av svenska deltagare till kurser, läger och konferenser i andra länder och mottagande av utländska ungdomar, som kommer på besök till Sverige. Till flertalet av Landsrådets kurser inbjudes utländska deltagare och utländska ungdomar, som studerar i vårt land. Landsrådet utger även och distribuerar studiematerial i internationella frågor samt tidskriften »Forum för Ungdom».

De ungdomsledare, som Landsrådet genom sin verksamhet kommer i kontakt med, anordnar i sin tur ofta föreläsningar, kurser, studiecirklar etc. i internationella frågor, vilket utan tvekan har starkt bidragit till att öka den svenska ungdomens intresse för omvärldens problem. Allt flera organisationer och enskilda tar kontakt med Landsrådet med önskan om

information och hjälp när det gäller dessa och andra frågor. Landsrådet har på sätt kommit att fylla en viktig uppgift som serviceorgan.

Landsrådets verksamhet har under senare år utbyggts i betydande grad. Antalet medlemsorganisationer har successivt stigit och är för närvarande uppe i 59. Under 1960 har ett tjugotal kortare och längre kurser varit anordnade i olika delar av landet. Så långt det är möjligt anordnas kurserna i samarbete med Svenska FN-förbundet, Utrikespolitiska institutet, Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd till mindre utvecklade områden, olika folkbildningsorganisationer m. fl. organ för upplysningsarbete. Landsrådet upptar regelbundet på sitt arbetsprogram insamlingar till förmån för flyktingar, teknisk biståndsverksamhet, internationell ungdomsledareutbildning etc.

För närvarande uppbär Landsrådet av skolöverstyrelsen ett instruktörsbidrag om 12 000 kr., som delvis täcker kostnaderna för sekreterarens avlönning, samt ett anslag om 15 000 kr. vilket är avsett för Landsrådets utbildning av ungdomsledare. I övrigt finansieras den omfattande verksamheten genom medlemsavgifter, lotterier, kursavgifter och stundom — vid särskilda gemensamma arrangemang — av samverkande organisationer.

I det betänkande om ungdomsorganisationernas internationella verksamhet som framlades av Svenska Unescorådets ungdomskommitté 1960 underströks behovet av utökad service åt ungdomsorganisationerna för att göra dessa bättre skickade att genom studieverksamhet och andra aktivitetsskapande arbetsformer taga vara på och stimulera den svenska ungdomens växande intresse för internationella frågor, internationellt samarbete, reseutbyte m. m. Kommittén förklarade Landsrådet vara det lämpliga organet att förmedla upplysningar och svara för samordningen av åtgärder i detta syfte.

Vidare har Landsrådets internationella moderorganisation WAY (se ovan) påtalat önskvärdheten av att ungdomsledare i framför allt Afrika beredes möjligheter att i Europa studera ungdomsrörelsernas uppgifter, organisation och verksamhet. WAY arbetar på att få till stånd studiebesök av afrikanska ungdomsledare i en rad västeuropeiska länder. Självfallet önskar Landsrådet delta i detta program och bidra till dess framgång.

Landsrådets möjligheter att påtaga sig de utökade uppgifter som Svenska Unescorådet och WAY önskar anförtro det kan bedömas som relativt gynnsamma. Instruktions- och kursverksamheten bör kunna intensifieras på Landsrådets nya studiecentrum Hedlanda gård, vilket får utnyttjas på mycket fördelaktiga ekonomiska villkor. För det internationella ungdomsledarutbytet förfogar Landsrådet över medel insamlade till Internationella Ungdomshjälpen 1959.

De växande arbetsuppgifterna påkallar emellertid en förstärkning av de administrativa resurserna. Landsrådets sekreterare har i dag till sin hjälp endast en arkivarbetare. Han tvingas därför avsätta en stor del av

sin tid till rena rutinuppgifter. Ett kontorsutbildat skrivbiträde behöver sålunda anställas, som kan avlasta sekreteraren och möjliggöra att hans kapacitet fullt utnyttjas för det mer kvalificerade kontakt- och upplysningsarbetet.

Även i övrigt kommer givetvis förvaltningskostnaderna att stiga i takt med de växande arbetsuppgifterna.

I två likalydande motioner till 1959 års riksdag, väckta av herr Per-Olof Hanson m. fl. (I: 194) och av herr Lothigius m. fl. (II: 252), begärdes ett anslag till Sveriges ungdomsorganisationers landsråd om 50 000 kr. avseende budgetåret 1959/60. Anslaget avsågs skola användas till administration, resestipendier och direkt internationell upplysningsverksamhet.

Motionerna avslogs av riksdagens båda kamrar enligt statsutskottets rekommendation (statsutskottets utlåtande nr 3 år 1959, s. 19). Utskottet uttalade härom följande:

Sveriges ungdomsorganisationers landsråd, som har till huvudsaklig uppgift att vara ett samarbetsorgan för de svenska ungdomsorganisationerna, bedriver därjämte ett internationellt kontakt- och upplysningsarbete, främst i form av ungdomsledarutbildning i underutvecklade länder. Landsrådet torde, såvitt utskottet kan finna, härigenom fylla ett behov, ej minst då det gäller att i dessa länder utbilda organisationsledare. I motionerna I: 194 och II: 252 yrkas, att Landsrådet beviljas statsbidrag med 50 000 kronor för sin verksamhet. Landsrådets ifrågavarande uppgift torde ligga inom ramen för den verksamhet, för vilken förevarande anslag är avsett. Utskottet förutsätter, att frågan om bidrag till Landsrådet kommer att prövas vid den inom Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd pågående utredningen rörande vilka former som äro bäst ägnade för svenska bilaterala insatser. I vart fall synes det i första hand böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter av Landsrådet gjord framställning och efter hörande av Centralkommittén pröva frågan om statsbidrag i förevarande fall. Med hänsyn härtill finner utskottet sig icke berett tillstyrka motionerna i fråga.

Landsrådet ansökte inte hos Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd om något bidrag för egen del men deltog aktivt i utformningen av det svenska tekniska biståndsprogrammet. Bland annat framhöll Landsrådet lämpligheten av att lägga huvudvikten vid hjälp till utbildning, en uppfattning som utredningen kan sägas ha gjort till sin. Ekonomiskt stöd för den egna verksamheten sökte Landsrådet hos Kungl. Maj:t under tredje huvudtiteln hösten 1960 för budgetåret 1961/62. Bland annat begärdes ett allmänt administrationsbidrag om 15 000 kr. Intet av Landsrådets äskanden har upptagits i statsverkspropositionen.

I årets statsverksproposition har under tredje huvudtiteln föreslagits ett anslag om 110 000 kr. till *»upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor»*.

Statsutskottet har i sitt utlåtande nr 3 den 16 februari 1960 uttalat önskemål om att en samordning i största möjliga utsträckning kommer till stånd beträffande upplysningsverksamheten av på ifrågavarande område verksamma organisationer. Denna samordning skall fullgöras av Svenska FN-förbundet, vilket primärt föreslås uppbära samtliga anslag under ifrågavarande rubrik, utom Utrikespolitiska institutet, d. v. s. sammanlagt 30 000 kr.

Då Landsrådets verksamhet väl kan karakteriseras som »upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor», då Landsrådet sedan länge intimt samarbetat med Svenska FN-förbundet och är villigt att fortsätta härmed i den ökade omfattning som kan finnas önskvärdt, och med hänsyn till vad som ovan anförts om Landsrådets behov, hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta höja det i statsverkspropositionen föreslagna anslaget till upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor från 110 000 kr. till 120 000 kr. samt att därav 10 000 kr. via Svenska FN-förbundet skall tillfalla Sveriges ungdomsorganisationers landsråd.

Stockholm den 26 januari 1961

S. G. W. Wahlund

Hans Nordgren

Evert Svensson,

Jean Braconier

Kungälv

Johannes Antonsson

N. Stenberg

Oskar Lindkvist